

مضعج علی بن موسی الرضا (سلام الله علیه) مطاف ملائکه آسمانها است؛ محل حضور توجهات الهی است. دل‌های پاک، دل‌های عاشق، دل‌سپردگان به این خاندان مطهر، در آنجا با دل مشتاق خودشان با خدای متعال حرف می‌زنند؛ مرکز ذکر است؛ مرکز توجه است؛ مرکز توحید است؛ به برکت مضعج امام هشتم (علیه آلاف التحية والثناء) «۱۶/۱۴۹۳»
* شهادت آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی، خادم ملت ایران و وزیر جهادی امور خارجه، دکتر امیر عبداللهمیان، امام جمعه محبوب تبریز، آیت‌الله آل‌هاشم و هیئت همراه را تسلیت می‌گوییم.*
www.basirat.ir

حرف روز

بالگردی در مسیر بهشت

«إِنَّ اللَّهَ وَإِنَّا لِيَهْرَاجِعُونَ»؛ خادم‌الرضا و خادم‌جمهور مردم ایران با شهادت به آرزوی دیرینه‌اش، که لقاء الهی بود، نائل شد. بعد از ظهر دیروز، یکشنبه (۱۴۰۳/۲/۳۰) متأسفانه بالگرد حامل رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه و برخی همراهان دیگر، در منطقه ورزقان استان آذربایجان شرقی دچار سانحه شد. با وجود وضعیت نامساعد جوی و محیطی و ناترازی‌های جغرافیایی، تلاش‌ها برای رسیدن گروه‌های پرتلاش امدادی به محل حادثه آغاز شد و ساعات نفس‌گیر و پراضطرابی را برای همه مسئولان و دست‌اندرکاران و به ویژه مردم عزیز ایران رقم زد تا اینکه امروز صبح ابتدا اعلام شد گروهی به محل سانحه رسیده، اما با تأثر و تأسف آثار و علایمی از زنده بودن سرنشینان بالگرد حامل رئیس‌جمهور و همراهانش یافت نشده است و ساعتی بعد با پیدا کردن اجساد مطهرشان امیدها رنگ باخت.

این حادثه برای هر کشوری پیش‌بیاید جزء حوادث سخت و دردناک به شمار می‌آید؛ اما از تقدیر الهی گریزی نیست و تاریخ ۴۵ ساله انقلاب و نظام اسلامی سرشار از فراز و فرودهای تعیین‌کننده بوده است؛ اما به تعبیر امام عزیز همواره دست غیبی پشت انقلاب اسلامی قرار داشته و آن را از دل صدها بلایای طبیعی، حوادث تحمیلی و ترورهای بزرگانش، نظیر شهدای هشتم شهریور و شهید مطهری‌ها و شهید سلیمانی‌ها عبور داده و گردنه‌هایی سخت‌تر از شرایط کنونی را پشت سر گذاشته است. این موضوع در وهله اول به دلیل توجه و التفات قلبی رهبر و ملت ایران به تفضلات الهی، در صحنه بودن مردم، حاکم بودن روحیه خدمت‌رسانی و شهادت‌طلبی در آحاد مردم و مسئولان و روشن بودن رویه‌های قانونی کشور است و لذا همان‌طور که رهبر معظم انقلاب دیروز در دیدار با برخی از پاسداران و خانواده‌های آنها فرمودند: «ملت ایران نگران و دلواپس نباشند، هیچ اختلالی در کار کشور به وجود نمی‌آید. ان‌شاءالله همه کارها اعم از امنیت کشور و امنیت مرزها و امور مربوط به قوه مجریه مرتب و منظم انجام خواهد شد و پیش خواهد رفت.»

اما آنچه می‌ماند ادای حق رئیس‌جمهور و مسئولان محبوب و مردمی‌ای است که در راه انجام مأموریت برای وطن و مردم به خون خود آغشته شدند و ۴۵ سال مقاومت انقلابی و درس‌آموزی از مکتب سرخ ابا عبدالله الحسین (ع) این قدردانی را به مردم ما آموخته است. آقای رئیسی در مدت سه سالی که به تعبیر خودش ردای نوکری مردم و سربازی ولایت را بر دوش خود انداخته بود، کارها و اقدامات زیرساختی بسیاری را آغاز یا تکمیل کرد و بی‌وقفه در میدان جهاد خدمت و جهاد تبیین حاضر بود و برای به ثمر رساندن این طرح‌ها و اقدامات گره‌گشا از زندگی مردم روز و شب نداشت. ادای دین به ایشان تداوم راه آن رئیس‌جمهور خدمت‌گزار است. فتح‌الله پریشان

گزارش روز

سیره سیاسی رضوی

در سالروز میلاد با سعادت علی بن موسی الرضا (ع)، بررسی سیره سیاسی این امام معصوم می‌تواند چراغ راهی برای سیاستمداران باشد. در این یادداشت به گوشه‌ای از زندگی سیاسی عالم آل محمد (ص) اشاره می‌کنیم.

استقلال سیاسی: امام رضاع (ع) با وجود اینکه به شدت تحت نظارت مأمون بودند و با توجه به اینکه خلیفه عباسی چاره‌ای جز تحمیل ولایت‌عهدی به ایشان نمی‌دید، اما حضرت در پاسخ به این خواسته مأمون، بدون توجه به فشارها و فضاهای کاذب سیاسی، نسبت به پذیرش اجباری ولایت‌عهدی، شرایطی برای مأمون قرار دادند و خود مستقلاً تصمیم گرفتند. به این معنا که در دستگاه سیاسی حاکم، آن حضرت کسی را عزل و نصب نکنند و عملاً کاری را انجام ندهند و سنت و شیوه‌ای را تغییر ندهند و تنها به حکومت مشاوره بدهند و فرمودند: «مأمون چیزی به من نداده است و آن چه را به من پیشنهاد می‌کند حق من است.»

همکاری نکردن با حاکمان جور: حضرت رضاع (ع) دستگاه مأمون را ظالم می‌دانستند، لذا از همکاری و کمک به گسترش و تحکیم قدرت نامشروع مأمون دوری کرده و با وجود تهدیدهای پیاپی مأمون، این گونه تهدیدات تأثیری بر این موضع قاطع آن حضرت نداشت.

تبیین و روشن‌گری: آنچه امام رضاع (ع) تا لحظه شهادت به آن همت گماشتند، روشن‌گری در باب مسائل سیاسی و خلافت بود، به شکلی که تهدید مناظره بین ادیان را به فرصتی طلایی برای تبیین اندیشه‌های اسلام ناب تبدیل کردند.

صراحت بیان: امام رضاع (ع) حقایق را به صراحت و بدون در نظر گرفتن برخی فضاهای مصالح کاذب سیاسی بیان می‌فرمودند، ایشان در بیانی خطاب به مأمون چنین می‌فرمایند: «اگر خلافت را خدا برای تو قرار داد، روا نیست لباسی را که خدا در قامت تو راست کرد، بیرون کنی و به دیگران بدهی و اگر از تو نیست، چگونه آن را به من می‌سپاری؟» در واقع این سخن حضرت نیز گویای این حقیقت است که مأمون حق خلافت را نداشته و آن را از اهل بیت (ع) غصب کرده است.

مقاومت در برابر خواسته‌های نامشروع و سازش نکردن با دشمن: امام با خواسته نامشروع مأمون به شدت مخالفت کرده و از پذیرش آن دوری کردند تا اینکه مأمون از اهرم تهدید به قتل حضرت (ع) بهره جست و ایشان را به پذیرش ولایت‌عهدی مجبور کرد. به عبارت دیگر، امام رضاع (ع) در مسائل سیاسی با مأمون سازش و بیعت نفرمودند.

رعایت اخلاق سیاسی: امام رضاع (ع) در تمام بیانات و واکنش‌های سیاسی خویش در قبال مأمون، به اصول اخلاق سیاسی پایبند بوده و هیچ‌گاه برای دستیابی به اهداف خویش، به روش‌های ناصحیح و فریبنده متوسل نشده و این خود درس بزرگی است برای کسانی که می‌خواهند در این راه اخلاق سیاسی را مد نظر قرار دهند؛ زیرا امام معصوم به عنوان یک پیشگام و الگوی دارای عصمت در همه زمینه‌ها و در هر زمان و مکان الگویی برای تمام بشریت است. مصطفی علیجان‌زاده

خبر ویژه

مسیر شهید جمهور با قدرت ادامه خواهد داشت

صبح امروز هیئت دولت در پی شهادت رئیس‌جمهور و همراهانش جلسه فوق‌العاده تشکیل داد. هیئت دولت در پایان این جلسه طی بیانیه‌ای اعلام کرد: «به ملت وفادار و قدرشناس و عزیزمان اطمینان می‌دهیم مسیر پر افتخار و خدمت با تاسی به روحیه خستگی‌ناپذیر آیت‌الله رئیسی قهرمان و خادم ملت و یار وفادار رهبری ادامه خواهد داشت و با استعانت از خدای متعال و همراهی مردم بزرگوار کوچک‌ترین خللی در مدیریت جهادی کشور ایجاد نخواهد شد.» در بخش دیگر این بیانیه آمده است: «رئیس‌جمهور پرتلاش و خستگی‌ناپذیر مردم ایران که در راه اعتلا و پیشرفت کشور جز خدمت به مردم بزرگ ایران سر از پا نمی‌شناخت، بر سر عهد خود ایستاد و جان خود را فدای ملت کرد. هیئت دولت جمهوری اسلامی ایران با عرض تسلیت سانحه جانسوز بالگرد، عروج رئیس‌جمهور محبوب و خدمت‌گزار و مغتنم حضرت آیت‌الله رئیسی و همراهانش را به محضر امام عصر (عج)، رهبر عظیم‌الشأن انقلاب اسلامی و ملت شریف ایران تسلیت عرض می‌کند.»

▼ اخبار

خادم مردم و مکتب اهل بیت (ع) بود

آیت‌الله مکارم‌شیرازی در پی شهادت آیت‌الله رئیسی و تیم همراه پیام تسلیتی صادر کرد. در این پیام تسلیت آمده است: «بسم الله الرحمن الرحيم إنا لله و إنا إليه راجعون؛ خبر حادثه دلخراش و شهادت ریاست‌جمهوری اسلامی ایران جناب حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی و همراهان ایشان (رحمه‌الله علیهم) موجب تأسف و تألم شدید گردید. ایشان در سال‌های طولانی و در عرصه‌های مختلف، خادم مردم و مکتب اهل بیت (ع) بود و در ادای وظیفه و خدمت کوتاهی ننمود. حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی نمونه بارز از مسئول متعهد و مخلص انقلابی بود و مواضع آگاهانه و توأم با حریت او در سراسر جهان مایه عزت و سربلندی امت اسلام گردید و مردم شریف ایران و بسیاری از مظلومان عالم او را هرگز از یاد نخواهد برد. اینجانب این ضایعه جانکاه را به مردم عزیز و خصوصاً به خانواده و بستگان ایشان و مسئولین کشوری و لشکری تسلیت عرض نموده، و از درگاه خداوند متعال حشر او را با اولیای طاهرینش و صبر و اجر جزیل برای بازماندگان مسئلت دارم. لازم است مردم شریف ایران اطمینان داشته باشند ذیل عنایات حضرت ولی عصر (ارواحنا فداه) خللی در حرکت کشور و انجام وظایف مسئولین پیش نخواهد آمد و کارها بر روند قانونی آن انجام خواهد شد، ان‌شاءالله. از درگاه ربوبی عزت و سربلندی جمهوری اسلامی و مردم عزیز ایران را خواهانم.»

پس از شهادت رئیس‌جمهور اداره کشور چگونه خواهد بود؟

با انتشار خبر شهادت آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهور این سؤال مطرح است که اکنون چه خواهد شد؟ چه کسی وظایف ریاست‌جمهوری را به عهده خواهد گرفت؟ قانون اساسی درباره چنین حادثه‌ای در قالب اصل ۱۳۱ پیش‌بینی لازم را انجام داده است. اصل ۱۳۱ قانون اساسی چه می‌گوید؟ در صورت فوت، عزل، استعفا، غیبت یا بیماری بیش از دو ماه رئیس‌جمهور... معاون اول رئیس‌جمهور با موافقت رهبری اختیارات وی را عهده می‌گیرد و شورایی متشکل از رئیس مجلس و رئیس قوه قضائیه و معاون اول رئیس‌جمهور موظف است ترتیبی دهد که حداکثر ظرف مدت ۵۰ روز رئیس‌جمهور جدید انتخاب شود. به این ترتیب تا ۵۰ روز کشور با سرپرستی معاون اول و رؤسای دو قوه اداره خواهد شد و سپس انتخابات ریاست‌جمهوری برگزار خواهد شد. طبق اصول ۱۳۱ و ۱۳۲ قانون اساسی «در صورت فوت، عزل، استعفا، غیبت یا بیماری بیش از دو ماه رئیس‌جمهور و یا در موردی که مدت ریاست‌جمهوری پایان یافته و رئیس‌جمهور جدید بر اثر موانعی هنوز انتخاب نشده و یا امور دیگری از این قبیل، معاون اول رئیس‌جمهور با موافقت رهبری اختیارات و مسئولیت‌های وی را بر عهده می‌گیرد و شورایی متشکل از رئیس مجلس و رئیس قوه قضائیه و معاون اول رئیس‌جمهور موظف است ترتیبی دهد که حداکثر ظرف مدت ۵۰ روز رئیس‌جمهور جدید انتخاب شود. بنابر قانون اساسی، در صورت فوت معاون اول و یا امور دیگری که مانع انجام وظایف وی شود و نیز در صورتی که رئیس‌جمهور معاون اول نداشته باشد، رهبر انقلاب فرد دیگری را به جای او منصوب خواهد کرد.

در مدتی که اختیارات و مسئولیت‌های رئیس‌جمهور بر عهده معاون اول یا فرد دیگری است که به موجب اصل ۱۳۱ منصوب می‌شود، وزرا را نمی‌توان استیضاح کرد یا به آنان رأی عدم اعتماد داد و نیز نمی‌توان برای تجدید نظر در قانون اساسی و یا امر همه‌پرسی اقدام کرد.

سخنگوی شورای نگهبان در مصاحبه‌ای گفت: «همانطور که رهبر فرزانه انقلاب دیروز فرمودند همه امور برای چنین وضعیتی در قانون پیش‌بینی شده و امور مردم و کشور با خلل مواجه نخواهد شد.»

«هادی طحان‌نظیف» عضو حقوقدان شورای نگهبان تأکید کرد: «همه چیز به صورت طبیعی و بر مدار قانون پیش خواهد رفت؛ ما در حال متحمل شدن ضایعه بزرگی هستیم و این را می‌دانیم، اما قانون نیز هم برای شرایط عادی و این چنین پیش‌بینی‌های لازم را کرده و از لحاظ قانون با شرایط خاصی مواجه نیستیم.» وی با بیان اینکه «داغدار عزیزان مان هستیم که افراد خدومی بودند که برای خدمت به مردم سر از پا نمی‌شناختند»، تأکید کرد: «از باب اداره کشور هیچ خلل و نگرانی وجود ندارد و کار طبق موازین قانونی پیگیری می‌شود.»

طحان‌نظیف در پاسخ به این پرسش که با توجه به اینکه یک سال تا برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۴ باقی مانده بود، دوره رئیس‌جمهور بعدی یک ساله است یا چهار ساله، گفت: «اینها مواردی است که خودمان هم باید در شورای نگهبان درباره آن صحبت کنیم؛ پس از بررسی‌های دقیق‌تر توضیحات لازم را ارائه خواهیم داد. در این زمینه قانون صراحت دارد که رئیس‌جمهوری که انتخاب می‌شود برای دوره ۴ ساله است و تصور من نیز همین است؛ اما پس از بررسی‌های دقیق‌تر جزئیات اعلام می‌شود.»

▼ اخبار کوتاه

◀ «محمد شیاع‌السودانی» نخست‌وزیر عراق طی بیانیه‌ای شهادت رئیس‌جمهور جمهوری اسلامی ایران، وزیر خارجه حسین امیرعبداللهیان و هیئت همراهان در جریان سانحه سقوط بالگرد را تسلیت گفت. در بیانیه نخست‌وزیر عراق آمده است: «با کمال تأسف و اندوه خبر درگذشت رئیس‌جمهوری اسلامی ایران سیدابراهیم رئیسی، وزیر امور خارجه حسین امیرعبداللهیان و همراهان‌شان در جریان سانحه سقوط بالگرد را دریافت کردیم.» محمدشیاع‌السودانی در ادامه ضمن عرض تسلیت، با رهبر معظم انقلاب اسلامی آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، دولت و ملت ایران، همدردی صمیمانه خود را اعلام کرد و افزود: «همبستگی خود را با ملت برادر ایران و با برادران مسئول در جمهوری اسلامی در این فاجعه دردناک را اعلام می‌داریم.»

◀ «نیکول پاشینیان» نخست‌وزیر ارمنستان شهادت رئیس‌جمهور و هیئت همراه ایشان در سانحه سقوط هواپیما را از طرف دولت و ملت این کشور به دولت و ملت ایران تسلیت گفت. نخست‌وزیر ارمنستان در پیام تسلیت به رهبر معظم انقلاب اسلامی، ضمن ابراز شوک از جان باختن رئیس‌جمهور و وزیر خارجه ایران و همراهان‌شان در سانحه سقوط بالگرد، از طرف دولت و ملت ارمنستان این ضایعه را به ایشان تسلیت گفت. وی افزود: «همبستگی خود را با دولت و ملت جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌کنم و آرزوی قدرت و استواری در این برهه سخت دارم. جمهوری ارمنستان و مردم آن در این دوران سخت، در کنار کشور و مردم دوست خوب و همسایه ما هستند.»

◀ نخست‌وزیر پاکستان با اشاره به سفر ماه گذشته رئیس‌جمهور و وزیر خارجه ایران به اسلام‌آباد، نوشت: «پاکستان کمتر از یک ماه قبل، افتخار میزبانی از رئیس‌جمهور رئیسی و وزیر خارجه حسین امیرعبداللهیان را در سفری تاریخی داشت.» بالگرد حامل رئیس‌جمهور ایران که برای افتتاح سد خداآفرین به منطقه مرزی رفته بود، در مسیر بازگشت به تبریز دچار سانحه شد. این بالگرد علاوه بر رئیس‌جمهور، حامل وزیر امور خارجه، امام جمعه تبریز و استاندار آذربایجان شرقی بود که تمام سرنشینان به شهادت رسیدند. نخست‌وزیر پاکستان، آیت‌الله رئیسی و امیرعبداللهیان را «دوستان خوب پاکستان» خواند و افزود: «این کشور یک روز عزای عمومی خواهد داشت.»

◀ جنبش مقاومت اسلامی فلسطین ضمن ابراز همبستگی کامل با جمهوری اسلامی ایران در مصیبت وارده، اعلام کرد، در غم و اندوه ملت ایران خود را سهیم می‌داند. حماس در این پیام یادآور شد، شهدا مسیری پربار در نهضت ایران و مواضعی شرافتمندانه در قبال آرمان فلسطین و در حمایت از مبارزات مشروع مردم فلسطین علیه رژیم صهیونیستی داشتند و همواره در جهت توقف تجاوزات صهیونیستی علیه فلسطینیان از مجاری سیاسی و دیپلماتیک تلاش می‌کردند.